

GAMLE BISPEGATEN

Husene var bare lave og små
med blankslitte trin foran stuenes dører.
Men pyntelig pusset i rekke de lå
og skinnet i lyse og muntre kulører.
Og grønne lå løkkene bakenom,
hvor strå'ne strøk lavt efter jorden,
når været frisknet, og brisen kom
med lukten av saltvann fra fjorden.

Tre-fire knudrete frukttrær bar
en kirsebær-drive i blomstringstiden,
som drysset over en gråsvart gard
og dalte bløtt efter fortaugssiden.
Og høisommers lå det et Eden lukt
der fortauet hadde en vinkel,
hvor ripsen stakk ut den forbudte frukt
igjennem stakitt-gjerdets sprinkel.

Trange og lave lå portrum på rad,
men ordentlig gulvlagt med plankebredd dekke.
Bak porten stod årer med tjæresmurt blad
og barkete seil om en mast til en snekke.
Og gården var brolagt med tre eller sten
med gressgrodde strimer i flaten.
Og flagget gikk op i hver eneste en
ved bryllup og gravferd i gaten.

Hvert hus hadde have, — en liten stump jord.
 En busk eller to bar om våren syriner.
 Levkøi og reseda stod herlig i flor
 og stedmorsblomster og krus-balsaminer.
 Og gården og haven var skjermet vel
 med grønt eller ny-hvittet gjerde.
 Der stabbet en gråhåret los ved kveld
 og tittet omtensksom på været.

En kjempestor hengebjerk suste etsteds
 og sopte et tak med de glitrende grener.
 Rundt den var et innhegnet stykke med gress,
 stusset og ren-rakt for kvister og stener.
 Og havnet en ball eller snurrebass der,
 sprang barna på lynrappe føtter.
 For ingen fikk lov til å trække for nær
 hvor «bjerka» skjøt ut sine røtter.

Der gikk tante Randi, — av hvermann kalt så —
 litt kroknet i ryggen, — litt gulnet i skinnet,
 men øinene lyste fornøide og blå,
 og smilet kom fort på det skrukkete kinnet.
 Kanhende var vendingen ikke så snar,
 når hun ruslet med skuler til grisen, —
 men engang hun gjaldt for en fullgod kar
 såvel i en båt som på isen.

Nå satt hun på kanten av skorstenen mest,
 hvor ilden slog op om en gryte på kroken,
 og skjermet en røk-sotet kritt-piperest,
 mens blånende skyer krøp frem under knoken.
 Og solen stod fullt gjennom ruten fra sør
 i buklete blyglass-kvadrater
 og bredde et skimmer av flandersk valør
 på rekken med spillkum og fater.

Et gult lite hus kan jeg minnes især.
 En gulbrannet katt satt i solen på hellen.
 Myrt stod bak ruten som bittesmå trær,
 og hvitmalte skårder blev slått for om kvelden.
 Og gårdsrummet lyste så ren-spylt og hvitt
 som dekk på den fineste skute,
 og haven lå fritt bak et lite stakitt
 med blomster i ring og i rute.

I haven var lysthus. — På hardstampet jord
 i ly av syriner stod hvitmalte krakker.
 Der samlet vi oss om et skiferstens bord
 om våren, når kvelden var stille og vakker.
 Som snehvite driver syrinene lå
 og skjen i den florlette skumring.
 Men straks i den nærmeste gård var de blå?
 Det vakte min dype forundring.

Der sommerens vindblaff fikk leke sig fritt,
 og solen fikk skinne til kveldingens skygge.
 Der glitret det blankt og der lyste det hvitt
 og luktet av blomster og såpe og brygge.
 Der var det så pyntet og pusset og pent
 og sandskurt hver eneste brikke,
 at stundom kom godtfolk som ikke var kjent
 og spurte om lov til å kikke.

En gammelmor gikk fra det tidlige gry
 og skrubbet og skurte og vasket og vridde, —
 tok på med det samme hver morgen påny
 og sullret en låt for sig selv, mens hun gnidde.
 Og spurte en henne om no', når hun var
 i godlunet, — straks var hun satt på
 et underlig ov-gammelt ordtøkk til svar
 og kanskje no'n rimlinjer attpå.

Huset var gjestfritt. — Så mangen en gang
 blev bordet duket om kvelden der ute,
 og toddyen dampet, og gubbene sang
 og mintes så mangt fra de fór med si skute.
 Og stundom slang også en ungdom iblandt,
 som nettop var kommen op fjorden
 og kunde fortelle merkverdig og sant
 fra den motsatte siden av jorden.

I kroken var post, hvor to hushold tok vann.
 På vaan-trammen trådte bestandig jeg varlig.
 Der fikk jeg først inn i min unge forstand
 at verden er sommesteds slibrig og farlig.
 Men var jeg først over den grønn-sleipe vask,
 jeg traff på en utrangert farer,
 som stod og bandt garn under naboens ask
 med never som knudrete tvarer.

Imellem på dagen kom losene hjem
 og la op på bordet sin gode betaling.
 En dram fikk de kanskje når skuta kom frem
 eller tok sig den selv efter ferdig forhaling.
 En dram over disken gjør ingen fortred, —
 den frisker humøret og kroppen.
 Og hjemme stod kaffen og duftet i fred
 så sterk at den svartnet til koppen.

Med dem kom en gubbe, — litt ustø iblandt, —
 men hilsende alle som venner og kjente.
 En gang var det fire av hans som forsvant
 i Golfen med Skulda, som troligvis brente.
 Det het sig at gubben fikk den gang sitt knekk, —
 men det lå så lenge tilbake.
 Jeg min's bare tørklet han bandt til en sekk
 som var proppet med epler og kake.

Tett under grunnen var brokker og grus
 av avsvidde kirker og munkenes haver.
 Der over gikk gresset med saktelig sus
 og jevnet ut stormenns og stodderes graver.
 Et eldgammelt lutende løkkehus lå
 med tak som gikk halvt ned på veggen.
 Og bakerst var Ekeberg, grønnklædd og grå,
 med furuer glisent langs eggen.

En liten forgrening av viken gikk inn
 med kaier med trappetrin helt ned til bunnen,
 hvor sjøen fløt grumset med sagflis og spinn
 og stingsild og krabber var jaktvilt på grunne'n.
 I ly av en pier lå båtene gjemt
 i broket og tettsluttet rekke.
 Og ungene visste aldeles bestemt
 hvem eide hver eneste snekke.

På bryggen stod benker. — Der møttes de titt
 de aldrende folk som var holdt op å fare.
 De kom på sin kveldstur og satte sig litt
 og så på at skutene gjorde sig klare,
 og luktet på dokkvann som skittent og smult
 ugidelig skvalpet om stavnen,
 men plutselig flammet i brannrødt og gult
 fra smia rett ute på havnen.

Se, slik var min gate! — Men lengst er det slutt,
 for jernbanen tok den en dag og raserte.
 Og gårder blev revet, og haver blev brutt
 og verksteder bygget og tomter planerte.
 En tre-fire småhus er levnet enn
 hvor gaten går over i brygge.
 De står så forlatt og mismodig igjen
 som eget gjenferd og skygge.

GAMLE BISPEGATEN

De barkete loser er også gått bort.
De bares fra hus og sitt daglige virke
én efter én ad en grankranset port
og stedtes til ro ved den kalkete kirke.
Og barna som lekte på bryggens rand
gikk hver hvor hans lagnad bestemte.
Forlengst er de spredt over byer og land,
og mange er døde og glemte.

Men år om annet kan ennå skje
jeg går i den velkjente gaten om våren
og ser på de hus som fikk ligge i fred
og går inn og titter i porten og gården.
Litt finn's det vel gjemt som jeg minnes fra før, —
i all fall er huset det samme.
Men kalde og fremmede øine som spør
står stive i vinduets ramme.

Karen Hansen.